О Б Р А З Л О Ж Е Н И Е
кон Буџетот на Општина Битола за 2022 година

ЗАКОНСКИ ОСНОВИ

Согласно Законот за изменување на Законот за Финансирање на единиците на локалната самоуправа објавена во "Службен весник на СРМ" бр. 209/18 година и "Службен весник на СРМ" бр. 244 од 26.11.2019 година општината **има ограничување во планирањето на приходите за тековната година** кои се планираат со пораст од најмногу 30% од просечно остварените приходи во последните три години, според податоците од трезорската евиденција. Просечно остварените приходи се пресметуваат од сопствените приходи, односно од следните видови на приходи: даночни приходи, неданочни приходи, капитални приходи и трансфери без дотација од данокот од додадена вредност.

Овој износ **може да се зголемува во случај кога општината има документ** (решение, известување, договор и сл) со кој се утврдува дека ќе се изврши трансфер на средства од државна институција или во случај на промени кои се однесуваат на висината и видот на сопствени приходи на основниот буџет утврдени со закон врз основа на Одлука на Советот или законски промени на сопствените приходи во текот на годината кои потоа соодветно се утврдуваат во Одлука за изменување и дополнување на Буџетот на општината која се донесува од Советот на општината.

Можност за планирање на повисок износ на Буџетот за 2022 година се дава и со планирање на приходи и расходи за превземени обрски по проекти и завршени јавни набавки во 2021 година кои ќе се плаќаат во 2022 година од средства кои се обезбедени во 2021 година и ќе се пренесат како вишок на приходи остварен на 31.12.2021 година.

Согласно на тоа Министерството за Финансии не извести дека максималниот износ на сопствените приходи на основен буџет за Општина Битола за 2022 година ќе изнесува 648.417.008,00 денари. На овој износ се додаваат и средствата од пренесениот вишок на приходи (во износ од 260.000.000,00 денари) и средствата кои општината ќе ги добие како приходи од ДДВ за 2022 година (104.730.280,00 денари), така висината на вкупниот износ во основниот буџет на Општина Битола ќе изнесува **1.013.147.288,00 денари.**

Со Законот за буџетите во целост се опфаќаат целите и начелата на современиот буџет и се утврдуваат постапки со кои Законот за буџетите станува инструмент кој овозможува повеќегодишно буџетирање , односно доследна реализација на развојната цел на буџетот. Согласно измените и дополнувањата на Законот за буџети член 29 (Службен весник на Р.М. бр 64/05, 4/08, 103/08) се измени и соржината на Буџетот на општините кој содржи ; општ, посебен, и развоен дел;

▪ општиот дел ги содржи вкупните приходи и вкупните расходи за фискалната година како и глобалните проекциина приходи и расходи за наредните две години

▪посебниот дел содржи план на одобраните средства по програми, потпрограми за фискалната година

▪развојниот дел ги содржи плановите на програмите за развој прикажани поразвојни проекти

ИЗВОРИ НА ФИНАНСИРАЊЕ
ПРИХОДИ НА ОПШТИНА БИТОЛА

Планирани извори на приходи од кои ќе се финансираат расходите на Општина Битола во Буџетот за 2022 година се од :

1. ***Даночни приходи***
2. ***Неданочни приходи***
3. ***Капитални приходи***
4. ***Трансфери и донации***

Приходите на Буџетот на општината за 2022 година се планирани согласно законските рамки и досегашниот тренд на наплата од изворните приходи и дотациите од Буџетот на Република Северна Македонија и со Буџетот за 2022 година се планираат износи кои се дадени во табелата:

Даночни приходи	450.187.062,00	**21,67%**
Неданочни приходи	156.459.700,00	**7,53%**
Капитални приходи	158.550.000,00	**7,63%**
Трансфери и донации	1.312.681.195,00	**63,17%**
Вкупно:	**2.077.877.957,00**	**100,00%**

Од табеларниот приказ се заклучува дека најголемо учество во вкупните приходи со 63,17 % имаат приходите остварени од трансфери и донации, 21,67 % отпаѓаат на даночни приходи, додека останатите 7,53% се приходи од неданочни приходи и 7,63 % од капитални приходи.

Со анализата на даночните приходи се отценува способноста на општината да ги собери сопствените приходи особено даноците на имот и комунални такси кои преставуваат фисакален капацитет на општината и идните активности на општинската администрација треба да бидат насочени кон зголемување на приходите остварени од данокот на имот и комунални такси.

а) Даночни приходи

Даночните приходи во 2022 година се планираат во износ од 450.187.062,00 денари, при што нивниот распоред по видот на даночниот приход е даден во табеларниот приказ :

Данок од доход, од добивка и од капитални добивки	27.625.000,00	**6,14%**
Даноци од имот	166.400.000,00	**36,96%**
Даноци од специфични услуги	223.329.937,00	**49,61%**
Такси за користење или дозволи за вршење на дејност	32.832.125,00	**7,29%**
Вкупно:	**450.187.062,00**	**100%**

Кај структурата на даночните приходи може да се забележи дека најголемо учество ќе имаат приходите остварени од данокот на специфични услуги, односно уредување на

градежното земјиште со процент од 49,61%, додека данокот од имот, ќе учествува со 36,96%, данокот на доход, од добивка и од капитални добивки отпаѓа 6,14 %, што е во рамките на планираните средства, и такси за користење или дозволи за вршење на дејност со 7,29%.

Ако посебно се анализираат само даноците од имот, се согледува нивната структура и учество во вкупниот износ на овој вид данок :

7131	Данок на имот	92.000.000,00
7132	Данок на наследство и подарок	7.900.000,00
7133	Данок на промет на недвижности и права	66.000.000,00
7135	Казни и камати	500.000,00
	Вкупно:	**166.400.000,00**

б) Неданочни приходи

Структурата на неданочните приходи за 2022 година во вкупниот Буџет на Општина Битола е претставена во следната табела и тие се составени од приходи од други владини услуги, такси и надоместоци и други неданочни приходи .

722	Глоби, судски и административни такси	4.002.000,00
723	Такси и надоместоци	131.197.000,00
725	Други неданочни приходи	21.260.700,00
	Вкупно:	**156.459.700,00**

Кај неданочните приходи најголемо учество имаат такси и надоместоци 83,85%, следат други неданочни приходи 13,59%, и глоби, судски и административни такси 2,56%.

в) Капитални приходи

733	Продажба на земјиште и нематеријални вложувања	158.550.000,00
	Вкупно:	**158.550.000,00**

г) Трансфери и донации

Учеството на трансферите од други нивоа на власт и донациите од странство во вкупниот Буџет на Општината за 2022 година се застапени со следните износи:

741	Трансфери од други нивоа на власт	1.238.763.660,00
742	Донации од странство	73.344.685,00
744	Тековни донации	572.850,00
	Вкупно:	**1.312.681.195,00**

Во делот на трансфери од други нивоа на власт доминираат дотациите од Буџетот на Република Северна Македонија за остварување на надлежностите во основното образование средно образование, социјална детската заштита и противпожарната заштита.

Покрај наменските и блок дотации во овие приходи во основниот буџет на општината спаѓаат и средствата добиени од Фондот за патишта (10.927.946,00 денари), средствата од дотации од ДДВ (104.730.280,00 денари), во ставката за пренесениот вишок на приходи од минатата година во основниот буџет спаѓа пренесен вишок на приходи на сметката на основниот буџет (260.000.000,00 денари).

Во донации од странство планирани се средства за финансирање на проекти кај основните,средните училишта од програмата Еразмус плус, и проекти на општината Бенефит, Интеграција на зелен транспорт по Градовите, Форум на заедниците, Смарт кул тур, Креирање на можности за работа на сите, ОКР СРЦ19, проект за реконструкција на улици и канализациона мрежа на улиците Струшка и Сутјеска, Стартап и др. Тековните донации се планирани за средства од Фондот за иновации кои ги добиваат основните и средни училишта.

РОДОВО БУЏЕТИРАЊЕ

Прашањата за економската независност на жената, нејзиниот напредок во животот и кариерата и уривањето на стереотипите, се клучни моменти околу кои може да се концентрира борбата за родова еднаквост, што мора да се направи не во натпревар, туку во заедничко партнерство помеѓу жените и мажите. Непобитен факт е дека мажите и жените се различни едни од други и меѓу нив постојат природни, биолошки разлики кои не можат да се надминат. Но, разликите кои ги наметнало општеството, стереотипите и општоприфатените родово - дискриминирачки модели, се тие што можат и треба да се намалат, изедначат, надминат.

Создавање повеќе и подобри работни места за жените на локално ниво, еднаков пристап до образование и професионална реализација, надминување на вкоренетите стереотипи за жените и мажите и нивните улоги во општеството преку кампањи, обуки и работилници, зајакнување на приходите на жените - што ќе значи безбедност во текот на целиот животен циклус, преку обезбедување на нивната економска самостојност, особено на ранливите социјални категории, инвестирање во родово одговорни - социјални услуги, зголемување на ресурсите за постигнување суштинска, а не само декларативна еднаквост, поддршка на женските организации на сите нивоа, создавање поволно опкружување за реализација на женските права во општина Битола, континуирана евалвација, преку генерирање докази, кои ќе бидат оценка за напредокот на женските економски и социјални права, преку родово одговорна статистика, изработка на формулари и прашалници, креирање родово сензитивен.

ПЛАНИРАНИ БУЏЕТСКИ РАСХОДИ НА ОПШТИНА БИТОЛА

Вкупните планирани расходи на Општина Битола за 2022 година изнесуваат **2.077.877.957,00** денари и со тоа се запазува буџетското правило на балансирани приходи и расходи. Истите се утврдени по одредени намени и видови согласно економската класификација.

40	Плати, наемнини и надоместоци за вработените	862.468.801,00
41	Резерви и недефинирани расходи	1.700.000,00
42	Стоки и услуги	510.468.202,00
45	Каматни плаќања	200.000,00
46	Субвенции и трансфери	83.249.635,00
47	Социјални бенифиции	5.000.000,00
48	Капитални расходи	600.291.319,00
49	Отплата на главница	14.500.000,00
	Вкупно:	**2.077.877.957,00**

Од табеларниот приказ може да се констатира дека со планираните расходи на општина Битола се утврдува значајна развојна компоненте на јавните услуги кои се надлежност на општината. Учеството на капиталните расходи е со 28,89% со што ќе се иницира изградбата на нова инфраструктура и ќе се подобрат јавните услуги.

Во делот на расходите за стоки и услуги на кои отпаѓаат 24,57% покрај обезбедувањето на редовното функционирање на општината се содржани и расходите за финансирање на комуналните услуги и тековното одржување на основното образование и детската заштита, старскиот дом и зоолошката градина. Во Буџетот на Општина Битола се обезбедени средства за функционирање на 12 основни училишта , 6 средни училишта, 2 градинки, старски дом, и зоолошка градина. Платите и надоместоците на вработените во општинската администрација и локалните јавни установи учествуваат со 41,51%.Субвенциите и трансферите во најголем дел ги опфаќаат трансферите до невладините организации,спортските клубови, ќе учествуваат со 4,00%.Социјалните бенефиции ќе учествуваат со 0,24% и резервите и недефинираните расходи со 0,08%, каматните плаќања со 0,01% и отплата на главница со 0,70%.

ТЕКОВНО- ОПЕРАТИВНИ РАСХОДИ

Согласно законската регулатива општинскиот буџет се следи преку различните видови на расходи, односно тековно - оперативните и капиталните расходи.

Во рамките на тековно - оперативните расходи доминираат расходите за стоки и услуги 34,55 % и плати и надоместоци 58,37 % со што се обезбедува редовна основна функција на општината и локалните јавни установи. Со пренесените надлежности во образованието и детската заштита, старскиот дом и зоолошката градина се зголемува фискалната одговорноста на општината.

40	Плати, наемнини и надоместоци за вработените	862.468.801,00
41	Резерви и недефинирани расходи	1.700.000,00
42	Стоки и услуги	510.468.202,00

45	Каматни плаќања	200.000,00
46	Субвенции и трансфери	83.249.635,00
47	Социјални бенифиции	5.000.000,00
49	Отплата на главница	14.500.000,00
	Вкупно	**1.477.586.638,00**

Плати, наемнини и надоместоци за вработените

Платите и надоместоците кои се неопходни за функционирање на Општина Битола и локалните јавни установи се планираат да опфатат околу 41,51% од вкупно планираните расходи во 2022 година.

401	Основни плати	612.366.983,00
402	Придонеси за социјално осигурување од работодавачи	237.471.818,00
404	Надоместоци	12.630.000,00
	Вкупно:	**862.468.801,00**

Резерви и недефинирани расходи

412	Постојана резерва (непредвидливи расходи)	1.500.000,00
413	Тековни резерви (разновидни расходи)	200.000,00
	Вкупно:	**1.700.000,00**

Постојаната резерва се употребува за расходи настанати како последица на природни и други несреќи, како што се: суша, земјотрес, пожар, поплави и други природни односно еколошки несреќи во согласност со законот, епидемија, животински заразни болести и растителни штетници.

Средствата од тековната резерва се користат за одредени итни потреби на општината , доколку не се обезбедени средства или не се обезбедени во доволен износ.

Советот на општината со одлуката за извршување на буџетот на општината, ја определува употребата на средствата за претходно утврдените намени.

Стоки и услуги

Поради превземањето на поголем број надлежности во 2022 година планираниот дел на Буџетот на Општината Битола кој се однесува на стоки и услуги наменет за потребите на локалната самоуправа, основните училишта, средните училишта, зоолошката градина, старски дом, и градинките изнесува 24,57 % од вкупно планираните расходи.

420	Патни и дневни расходи	29.326.142,00
421	Комунални услуги, греење,комуникации и транспорт	159.961.483,00
423	Ситен инвентар, алат и други материјали за поправки	56.498.646,00
424	Поправки и тековно одржување	125.858.408,00
425	Договорни услуги	94.227.615,00
426	Други тековни расходи	36.895.908,00
427	Привремени вработувања	7.700.000,00
	Вкупно:	**510.468.202,00**

Каматни плаќања

Средствата за каматни плаќања опфаќаат 0,01 % од вкупните расходи во буџетот.

452	Каматни плаќања кон домашни кредитори	200.000,00
	Вкупно:	**200.000,00**

Субвенции и трансфери

Средствата за субвенции трансфери опфаќаат 4,00% од вкупните расходи во буџетот.

463	Трансфери до невладини организации	40.820.000,00
464	Разни трансфери	41.329.635,00
465	Исплата по извршни исправи	1.100.000,00
	Вкупно:	**83.249.635,00**

Социјални бенифиции

Социјалните надоместоци опфаќаат 0,24 % од вкупните расходи.

471	Социјални надоместоци	5.000.000,00
	Вкупно:	**5.000.000,00**

Отплата на главница

Отплата на главница опфаќаат 0,70 % од вкупните расходи.

471	Социјални надоместоци	14.500.000,00
	Вкупно:	**14.500.000,00**

КАПИТАЛНИ РАСХОДИ

Капиталните расходи во најголем дел се однесуваат на изготвување на проекти, изградба на улици и патишта,водовод, канализација во урбаниот дел на општината, како и во руралниот дел на општината.Во капиталните расходи се планирани и средства за купување на мебел, опрема возила и машини. Овие расходи се во функција на подобрување на јавните услуги и подобрување на инфраструктурата во општината. Учеството на капиталните расходите изнесува 28,89%.

480	Купување на опрема и машини	57.972.097,00
481	Градежни објекти	0
482	Други градежни објекти	507.575.670,00
483	Купување на мебел	5.585.050,00
485	Вложувања и нефинансиски средства	19.164.250,00
486	Купување на возила	10.494.252,00
	Вкупно:	**600.291.319,00**

ФИНАНСИРАЊЕ НА АКТИВНОСТИТЕ ПО ПРИОРИТЕТИ УТВРДЕНИ ВО ПРОГРАМИТЕ НА БУЏЕТОТ НА ОПШТИНА БИТОЛА

АО-СОВЕТ НА ОПШТИНА

Во оваа програма се планираат тековно – оперативните расходи поврзани со работата на советниците во Советот на општината и тоа за :

1. Надоместоци за советниците,
2. Дневници и патни трошоци,
3. Други трошоци директно поврзани со работата на советниците (телефонски сметки, материјални трошоци др.),
4. Други трошоци кои се директно поврзани со работата и надлежностите на Советот (награди кои ги доделува Советот на општината и постојна резерва која ја одредува Советот).

Работата на Советот на Општина Битола се финансира во износ од **18.744.000,00 денари**.

Д0- ГРАДОНАЧАЛНИК

Во оваа програма се планираат тековно – оперативните расходи кои се потребни за работа на градоначалникот на општината и тоа:

1. Плати и надоместоци за градоначалникот и вработените во кабинетот на градоначалникот,
2. Дневници и патни трошоци за градоначалникот и вработените во кабинетот на градоначалникот,
3. Други трошоци директно поврзани со работата на градоначалникот и вработените во кабинетот на градоначалникот (телефонски сметки, материјални трошоци др.),
4. Други трошоци кои се директно поврзани со работата на градоначалникот и вработените во кабинетот на градоначалникот (награди кои ги доделува градоначалникот и тековна резерва која ја одредува Советот).

Работата на Градоначалникот на Општина Битола се финансира во износ од **6.579.600,00 денари**

Д1- МЕСНА САМОУПРАВА

Средствата кои се предвидени во оваа програма се наменети за тековно одржување на месните заедници и се во висина од **2.300.000,00 денари**.

ЕО-ОПШТИНСКА АДМИНИСТРАЦИЈА

Во оваа програма се планираат тековно – оперативните расходи кои се потребни за работа на општинската администрација и тоа:

1. Плати и надоместоци за вработените во општинската администрација, освен за градоначалникот и вработените во кабинетот на градоначалникот.
2. Тековно - оперативните трошоци потребни за работењето на општината, вклучувајќи го и работењето на советот, градоначалникот и кабинетот на градоначалникот (канцелариски материјал, телефонски сметки и интернет, потрошена електрична енергија, вода, тековно – оперативни трошоци поврзани со одржување на возила и објекти други трошоци) .

3. • Средства кои се планираат за работата на општинската администрација се во износ од **158.218.700,00 денари.**

ЕА- КАПИТАЛНИ ТРОШОЦИ НА ОПШТИНАТА

Во оваа програма се планираат капиталните расходи за следниве намени:

1. Набавка на опрема за потребите на општинската администрација, Советот на општината, градоначалникот и кабинетот на градоначалникот;
2. Набавка на возила за потребите на општинската администрација, Советот на општината, градоначалникот и кабинетот на градоначалникот и
3. Изградба на деловни објекти за потребите на општинската администрација, Советот на општината, градоначалникот и кабинетот на градоначалникот.

Програмата е планирана со средства во износ од **43.770.000,00 денари.**
Во колона Донации во оваа програма планирани се средствата (капитални расходи) од проектот Смарт-кул-тур за развивање на апликација (виртуелна реалност) за Хераклеа Линкестис и Музејот во Глобочани и за набавка на компјутерска опрема, во износ од **2.060.250,00 денари.**

Ф1- УРБАНИСТИЧКО ПЛАНИРАЊЕ

Во оваа програма се планираат тековно – оперативните расходи за урбанистичко планирање кои се однесуваат на подготовка и донесување на годишна програма за изработка на генерален урбанистички план, детален урбанистички план, урбанистички план за село и урбанистички план вон населено место.

Во буџетот се планираат средства за функциите во делот на урбанистичкото планирање и уредување на просторот и истите се во износ од **10.200.000,00 денари.**

Г1-ПОДРШКА НА ЛОКАЛЕН ЕКОНОМСКИ РАЗВОЈ

Во оваа програма се планираат тековно – оперативните расходи наменети за финансирање на активности со цел обезбедување на поддршка на локалниот економски развој и тоа:

1. Издавање на информативен материјал и публикации со кои се промовира економскиот потенцијал на општината,
2. Одржување на локални саеми,
3. Активности наменети за зголемување на вработеноста преку соодветни тренинг програми
4. Активности поврзани со создавање и функционирање на локален пазар на труд на ниво на општината,

5.Активности поврзани со подобрување на економскиот потенцијал на фирмите кои работат на територијата на општината.

Расходите од оваа потпрограма се наменети за партиципација на општината во проекти , партиципација на општината во центарот за развој на Пелагонискиот регион, членарина за ЗЕЛС за тековно работење подршка на проекти кофинансирање на општината на проекти во соработка со Центарот за развој на пелагонискиот регион и подршка на други проекти, за инклузија на деца роми,стратегија за ЛЕСС,стратегија за локален развој,соработка за локален волонтерски совет и совет на млади, обуки за превенција од заразни болести, реализација на проект за Почиста Битола, трансфери за социјален погреб, трансфер на средства на Регоналниот центар на слепи лица и др .

Планираните средства се во износ од **18.526.667,00 денари.**

Во колона Донации испланирани се средства за реализација на проектите: Креирање на можности за работа за сите, ОКР СРЦ 19, Бенефит (тековно-оперативните расходи) во износ од **7.366.074,00 денари.**

Г2-ПОТИКНУВАЊЕ НА РАЗВОЈОТ НА ТУРИЗМОТ

Во оваа програма се планираат расходи наменети за финансирање на активности со цел поддршка на туризмот во општината.
Со средствата наменети во оваа програма во износ од **1.000.000,00 денари** ќе се помагаат проектите за развој на туризмот во градот.
Во колана Донации планирани се средства (тековно-оперативни расходи) за реализација на проектот Смарт-кул-тур во износ од **246.000,00 денари**.

ГД-ПРОЕКТИ ЗА ЕНЕРГЕТСКА ЕФИКАСНОСТ

Во оваа програма се планираат капиталните расходи кои се поврзани со подобрување и унапредување на енергетската ефикасност на локално ниво.
За подготвување на проекти и реконструкција на капацитети во енергетиката планирани се средства во висина од **2.031.200,00 денари.**За изградба и реконструкција на капацитети во енергетиката планирани се средства во висина од **7.375.000,00 денари.**

Во колоната Донации во оваа програма планирани се средства за реализација на проектот Бенефит кој има за цел да овозможи енергетска ефиксност во спортската сала Младост со купување на опрема за енергетска ефикасност и реконструкција на кровот на спортската сала. Планирани се средства за негова реализација во висина од **10.452.432,00 денари.**

Ј3- ЈАВНО ОСВЕТЛЕНИЕ

Во оваа програма се планираат тековно – оперативните расходи поврзани со одржување и функционирање на системите за јавно осветлување во општината.
За јавното осветление во општина Битола, планирани се средства во износ од **88.900.000,00 денари.**

Ј4- ЈАВНА ЧИСТОТА

Во оваа програма се планираат тековно – оперативните расходи поврзани со одржување на јавната чистота во општината, односно собирање и транспортирање на комунален отпад и одржување на местата за селективно собирање на отпад од страна на ЈП Комуналец - Битола.
Програмата е планирана да се реализира со средства во висина од **18.000.000,00 денари.**

Ј6- ОДРЖУВАЊЕ И ЗАШТИТА НА ЛОКАЛНИ ПАТИШТА,УЛИЦИ,И РЕГУЛИРАЊЕ НА РЕЖИМ НА СООБРАЌАЈ

Во оваа програма се планираат тековно – оперативните расходи поврзани со:

- Активности за редовно одржување на коловозот и патот;
- Чистење на коловозот, уредување на банкини, заштита на косини, насипи, усеци изасеци, чистење и уредување на одводите на патот, сливници, поправка на потпорни и обложни ѕидови, тунели и други објекти на патот;
- Одржување на прегледност на патишта;

- Чистење на снег и мраз на коловозот, посипување на коловозот со сол или други абразивни средства и
- Чистење, замена и поравка на хоризонтална и вертикална сигнализација на патот, на огради и заштитна мрежа на патот и на друга опрема на патот.

Програмата се планира да се финансира со средства во висина од **21.908.688,00 денари.**

J7- ОДРЖУВАЊЕ И КОРИСТЕЊЕ НА ПАРКОВИ И ЗЕЛЕНИЛО

Во оваа програма се планираат тековно – оперативните расходи поврзани со одржување на постојните паркови и обновување на зеленилото во општината од страна на ЈП Комуналец- Битола.

Програмата се планира да се финансира со средства во висина од **20.000.000,00 денари.**

J8- ДРУГИ КОМУНАЛНИ УСЛУГИ

Во оваа програма се планираат тековно – оперативните расходи за дезинсекција, дератизација, ерадикација, отстранување на хаварисани возила и други расходи.

Во оваа програма планирани се средства за дезинфекција, деритизација, дезинсекција во износ од **2.000.000,00 денари.**

JA- ИЗГРАДБА НА ЈАВНО ОСВЕТЛЕНИЕ

Во оваа програма се планираат капиталните расходи кои се поврзани со набавка, реконструкција и поставување на нови системи за јавно осветлување.

Програмата се планира да се реализира со средства во висина од **12.899.436,00 денари.**

ЈД- ИЗГРАДБА И РЕКОНСТРУКЦИЈА НА ЛОКАЛНИ УЛИЦИ И ПАТИШТА

Во оваа програма се планираат капиталните расходи кои се поврзани со изградба и реконструкција на локални патишта и улици,подготвување на проекти за улици и патишта како и надомест за одземен имот.

Програмата се планира да се реализира со средства во висина од **169.410.480,00 денари** од кои за подготвување на проекти за улици и патишта и мостови **се 22.842.907,00 денари и 138.567.573,00 денари** за изградба и реконструкција на улици и патишта и **8.000.000,00 денари** за експропријација.

Во колоната Донации планирани се средства за реализација на капиталните расходи за проектот Смарт кул тур во износ од **1.394.036,00 денари** и планирани се средства за проектот Реконструкција на улиците Струшка и Сутјеска во износ од **3.198.570,00 денари.**

ЈФ- ИЗГРАДБА НА СООБРАЌАЈНА СИГНАЛИЗАЦИЈА

Во оваа програма се планираат капиталните расходи кои се поврзани со поставување и заменување на сообраќајните знаци и заштитна опрема на локалните патишта и улици, односно подигање на вертикална и хоризонтална сигнализација.

Програмата се планира да се реализира со средства во висина од **7.650.000,00 денари.**

ЈГ- ИЗГРАДБА НА СИСТЕМИ ЗА ВОДОСНАБДУВАЊЕ

Во оваа програма се планираат капиталните расходи кои се поврзани со изградба, реконструкција и доградба на водоснабдителниот систем на територијата на општината и набавка на потребната опрема, подготвување на проекти за капацитети за водоснабдување.

Програмата се планира да се реализира со средства во висина од **5.566.205,00 денари** од кои средства **749.350,00 денари** за проекти за водоснабдување **и 4.816.855,00 денари** за изградба и реконструкција на капацитети за водоснабдување.

ЈИ- ИЗГРАДБА НА СИСТЕМИ ЗА ОДВЕДУВАЊЕ И ПРЕЧИСТУВАЊЕ НА ОТПАДНИ ВОДИ

Во оваа програма се планираат капиталните расходи кои се поврзани со изградба, реконструкција и доградба на канализациониот систем (атмосферска и фекална канализација) на територијата на општината и набавка на потребната опрема,подготвување на проекти и др.

Програмата се планира да се реализира со средства во висина од **29.613.399,00** денари и тоа за подготвување на проекти за атмосферска и фекална канализација **1.077.100,00 денари** и за изградба и реконструкција на атмосферска и фекална канализација **28.536.299,00 денари.**

Во колоната Донации се планира реализација на реконструкција на канализациона мрежа за улиците Сутјеска и Струшка во износ од **2.424.587,00 денари.**

ЈЛ- ДРУГИ КОМУНАЛНИ УСЛУГИ (КАПИТАЛНИ РАСХОДИ)

Во оваа програма се планираат капиталните расходи за други комунални услуги како изградба и реконструкција на други објекти и подготвување на проекти за други објекти.

Програмата се планира да се реализира со средства во висина од **45.683.000,00 денари** во овие средства се испланирани средства за подготвување на проекти за други објекти во износ од **9.071.000,00 денари**, и **32.612.000,00 денари** за изградба и реконструкција на други објекти и надзор над изградбата во висина од **4.000.000,00 денари.**

К3-МУЗЕЈСКА И КИНОТЕЧНА ДЕЈНОСТ

Платите на вработените (16 вработени лица- 4 жени и 12 мажи) и тековно - оперативните расходи се финансираат од блок дотации од Министерство за Култура во износ од **11.506.299,00 денари** , за сите останати активности на Зоолошката градина ги користи средствата од Самофинансирачки активности за која доставува финансиски план до општината и се предвидени средства во висина од **2.226.000,00 денари** и средства од буџетот на општина Битола во износ од **2.500.000,00 денари.**

Во оваа програма од минатата година се планираат средства во висина од **679.200,00 денари** за плати за установата КИЦ од основниот буџет и од Самофинансирачки активности ќе се финансира со средства во висина од **4.945.000,00 денари.**

К4-КУЛТУРНИ МАНИФЕСТАЦИИ И ТВОРЕШТВО

Во оваа програма се планираат тековно – оперативните расходи за културните манифестации во Општина Битола вградени во Програмата за Култура за 2022 година.

Програмата се планира да се реализира со средства во висина од **14.700.000,00 денари.**

КА-КУЛТУРНИ МАНИФЕСТАЦИИ И ТВОРЕШТВО (Капитални трошоци)

Во колоната Самофинансирачки активности планирани се средства за капитални расходи на зоолошката градина во износ од **390.000,00 денари**.

ЛО-СПОРТ И РЕКРЕАЦИЈА

Во оваа програма се планираат тековно – оперативните расходи поврзани со организирање на спортски активности манифестации, поддржување на натпревари на општинско ниво, поддршка на училишниот спорт, поддршка на масовни спортско рекреативни активности на граѓаните и друго.
Програмата се планира да се реализира со средства во висина од **35.000.000,00 денари.**

Н1-ОСНОВНО ОБРАЗОВАНИЕ

Во оваа програма се планираат расходи поврзани со работењето на основните училишта и тоа: плати и надоместоци на вработените во основните училишта, набавка на канцелариски и друг материјали, трошоци за телефон, интернет, поштенски услуги, електрична енергија, греење, вода, подигање на смет, тековни поправки и одржување на згради, канцелариска опрема и возила во сопственост на основните училишта и други расходи.

Во колона Буџет во програмата Н1- Основно образование планирани се средства за подршка на работата и активностите на основните училишта со средства во висина од **44.578.680,00 денари.**

Училиштата како буџетски корисник на општината подготвуваат финансиски планови за своето работење. Во основното образование за 12 училишта на подрачјето на општина Битола се планираат средства од Самофинансирачки активности во висина од **9.217.300,00 денари** .

Од блок дотациите се финансираат платите и тековното одржување на училиштата со средства во висина од **429.660.000,00 денари** .

Во колоната Донации се предвидени средства во висина од **14.744.448,00 денари** за реализација на проекти кај основните училишта: "Климент Охридски", "Ѓорги Сугарев", "Даме Груев" и др.

Н2- СРЕДНО ОБРАЗОВАНИЕ

Во оваа програма се планираат расходи поврзани со работењето на средните училишта и тоа: плати и надоместоци на вработените во основните училишта, набавка на канцелариски и друг материјали, трошоци за телефон, интернет, поштенски услуги, електрична енергија, греење, вода, подигање на смет, тековни поправки и одржување на згради, канцелариска опрема и возила во сопственост на средните училишта и други расходи.

Училиштата како буџетски корисник на општината подготвуваат финансиски планови за своето работење. За средното образование за 6 училишта на подрачјето на општина Битола се планираат средства од Самофинансирачки активности во висина од **12.351.400,00 денари** .

Од блок дотациите се финансираат платите и тековното одржување на училиштата со средства во висина од **274.000.000,00 денари** .

Во колоната Донации се предвидени средства за тековно- оперативни расходи во висина од **24.042.504,00 денари** за реализација на проекти кај средните училишта: "Јосип.Б.Тито", "Кузман Шапкарев", "Таки Даскало", "Ѓорѓи Наумов", "Јане Сандански " "д-р Јован Калаузи" .

НА-КАПИТАЛНИ РАСХОДИ ЗА ОСНОВНО ОБРАЗОВАНИЕ

Во оваа програма планирани се капиталните расходи од Самофинансирачки активности кај основните училишта во износ од **1.315.000,00 денари** и капиталните расходи од Донации кај основните училишта во износ од **602.670,00 денари.**

НБ-КАПИТАЛНИ РАСХОДИ ЗА СРЕДНО ОБРАЗОВАНИЕ

Во оваа програма планирани се капиталните средства од Донации кај средните училишта во вкупен износ од **643.950,00 денари,** и капиталните расходи кај средните училишта во сметката Самофинансирачки активности во износ од **5.467.000,00 денари.**

Р1-ЗАШТИТА НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА И ПРИРОДА

Во буџетот на општина Битола се планираат расходи поврзани со превземањето на мерки и активности за заштита и унапредување на животната средина кои не се во исклучива надлежност на други државни органи.

Општина Битола ќе превзема мерки и активности за зачувување и унапредување на здравјето, животната и работна средина, како и за заштита од заразни болести со средства во износ од **8.000.000,00 денари.**

Во колоната Донации планирани се тековно-оперативните трошоци за проектот Интеграција на зелен транспорт во износ од **3.188.072,00 денари.**

РА-ЗАШТИТА НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА И ПРИРОДА(КАПИТАЛНИ РАСХОДИ)

Во оваа програма се планираат капитални расходи поврзани со унапредување и заштита на животната средина и природа.

Програмата се планира да се реализира со средства во висина од **12.772.125,00 денари.**

Во колоната Донации се предвидени капиталните расходи за реализација на проектот Интеграција на зелен транспорт во висина од **7.650.572,00 денари** за набавка на еко мини автобус за спортистите и учениците и помошно возило за спортистите и учениците со посебни потреби.

В1-ДЕТСКИ ГРАДИНКИ

Во оваа програма се планираат расходи поврзани со работењето на детските градинки и тоа: плати и надоместоци на вработените во градинките, набавка на канцелариски и друг материјали, трошоци за телефон, интернет, поштенски услуги,електрична енергија, греење, вода, подигање на смет, тековни поправки и одржување на згради, канцелариска опрема и возила во сопственост на детските градинки и други расходи.

Детските градинки се корисници на блок дотација од Министерство за Труд и социјална политика и таа за 2022 година изнесува **95.293.000,00 денари,** наменети се за плати и надоместоци од плати и тековно-оперативни расходи**.** Планираните средства од Самофинансирачки активности изнесуваат **48.936.000,00 денари**, и за начинот на користење на истите доставуваат финансиски план до општината.Во колона Донации предвидени се средства од донации во висина од **372.500,00 денари** за донации кои треба да ги добие градинката Естреја.О.Мара.

ВА- КАПИТАЛНИ РАСХОДИ ЗА ДЕТСКИ ГРАДИНКИ

Во оваа програма се планираат капиталните расходи за детските градинки од сметката Самофинансирачки активности во износ од **13.460.000,00 денари**.

В2-ДОМ ЗА СТАРИ ЛИЦА

Во оваа програма се планираат расходи поврзани со работењето на домовите за стари лица и тоа: плати и надоместоци на вработените во домовите за стари лица, набавка на канцелариски и друг материјали, трошоци за телефон, интернет, поштенски услуги, електрична енергија, греење, вода, подигање на смет, тековни поправки и одржување на згради, канцелариска опрема и возила во сопственост на домовите за стари лица и други расходи.

Домот за стари лица како буџетски корисник за да може да функционира доставува до општината финансиски план за своето работење и по пат на Самофинансирачки активности ќе се финансира со **27.270.000,00 денари**.

Блок дотацијата која ја добива од Министерство за труд и социјална политика изнесува **16.380.000,00 денари** и се наменети за плати на вработени и тековно одржување на Домот за стари лица.

ВБ- КАПИТАЛНИ РАСХОДИ ЗА ДОМОВИ ЗА СТАРИ ЛИЦА

Во оваа програма се планирани капиталните расходи за Домот за стари лица во делот на сметката Самофинансирачки активности во износ од **2.130.000,00 денари.**

Ѓ0-ПРОТИВПОЖАРНАТА ЗАШТИТА

За финансирање на активностите на противпожарната единица во Битола во рамките на оваа програма се планираат средства за функционирање и од Буџетот на општината **7.183.500,00 денари**, и со наменска дотација од Министерство за Одбрана **19.800.000,00 денари,** наменети исклучиво за плати на вработените во ТППЕ- Битола.

ЃА-КАПИТАЛНИ РАСХОДИ ЗА ПРОТИВПОЖАРНАТА ЗАШТИТА

Во оваа програма се планираат капиталните расходи за ТППЕ во износ од **650.000,00 денари**, наменети за купување на опрема и машини за ТППЕ- Битола.

Џ1-РОДОВА ЕДНАКВОСТ

Во оваа програма се планираат тековно – оперативните расходи поврзани со родовата еднаквост. Програмата е вградена во програмата за работа на КЕМ и се планираат активности во делот воведување на родовиот пристап во креирање на политики, донесување на одлуки и пристап до ресурсите на општината. Родовата еднаквост преку образование, култура, медиуми, здравство, социјална заштита, спорт и против родово основано насилство и трговија со луѓе.

Програмата се планира да се реализира со средства во висина од **2.050.000,00 денари.**

ПЛАН НА ПРОГРАМИ ЗА РАЗВОЈ

Планот на програмите за развој претставува среднорочен приказ на програми кои се наменети за развојни инвестиции и истиот ги содржи среднорочните проекции на одобрени средства во општината по одделни буџетски програми и потпрограми , години во кои истите ќе се реализираат и изворите на нивното финансирање .

Општината Битола во 2022 година приоритет му даде на 24 развојни проекти;

		Буџет
JDI	**Реконструкција на улица „Илинденска“**	**8.530.941,00**
JDA	**Реконструкција на дел од улица „Довлеџик“**	**10.630.520,00**
JDB	**Изградба на улица „Довлеџик“ од мостот до граници на ГУП**	**7.000.000,00**
JDM	**Реконструкција на локален пат с.Трново-с.Магарево**	**7.003.004,00**
JDR	**Реконструкција на улица „2-ри Август“**	**600.000,00**
JDK	**Реконструкција на улица „Булевар 1-ви Мај“**	**8.765.820,00**
JDL	**Реконструкција на улица Солунска**	**10.701.970,00**
JDV	**Изградба на ул СТУ 3 во АРМ**	**1.000.000,00**
JDG	**Изградба на улици во с. Логоварди**	**4.501.546,00**
KAM	**Партерно уредување околу Офицерски дом**	**6.415.570,00**
KAR	**Набавка и монтажа на канделабри**	**2.336.000,00**
LAA	**Реконструкција на други објекти**	**86.962.817,00**
LAB	**Изградба на мултифункционален спортски комплекс**	**3.000.000,00**
GDA	**Гасификација на Општина Битола**	**12.000.000,00**
VAA	**Изградба на детска градинка во АРМ**	**22.839.407,00**
JIM	**Реконструкција на атмосферска канализациона мрежа на ул„Довлеџик“**	**2.100.000,00**
JIB	**Изградба на фекална канализациона мрежа на ул СТУ3 во АРМ**	**482.430,00**
JIV	**Изградба на атмосферска канализациона мрежа на ул СТУ3 во АРМ**	**287.660,00**
JIA	**Реконструкција на канализациона мрежа на ул„2-ри Август“**	**650.000,00**
JIS	**Реконструкција на фекална канализација на ул Булевар 1-ви мај**	**3.588.995,00**
JIL	**Изградба на колектор за с. Брусник**	**700.000,00**
JGA	**Реконструкција на водоводна мрежа на ул„2-ри Август“**	**120.000,00**
JGM	**Реконструкција на водоводна мрежа на ул„Булевар 1-ви Мај“**	**5.937.733,00**
WAA	**Изградба на објект на ТППЕ во АРМ**	**500.000,00**
	ВКУПНО	**206.654.413,00**

ПРОЕКЦИИ НА БУЏЕТ 2023-2024 ГОДИНА

Фискалните проекции за наредниот среднорочен период се базираат врз основа на економската политика на РСМ. Економската политика на РСМ е насочена кон остварување на макроекономска стабилност и одржување на стабилен и одржлив национален економски развој,со продолжување на остварување на стратешките определби за зголемување на економскиот раст ,зголемување на вработеноста,подобрување на животниот стандард и квалитетот на животот на населението.

Така вкупниот буџет за **2023 година** е проектиран на **2.285.665.755,00 денари**,додека вкупниот планиран буџет за **2024 година** е проектиран на **2.493.453.548,00 денари.**

Изработил
Сектор за финансиски прашања